СУЧАСНІ МЕТОДИ АДАПТАЦІЇ АВТОРСЬКОЇ ІЛЮСТРАЦІЇ ДО ОФСЕТНОГО ДРУКУ

***Яценко Л.О.**, старший викладач, кафедра МСТ, ХНУРЕ*
***Сичова О.А.**, студент, кафедра МСТ, ХНУРЕ*

***Abstract.** This paper discusses modern methods for adapting original illustrations for offset printing in contemporary publishing. It focuses on challenges related to color conversion, the use of the newer ICC profiles, soft-proofing tools, digital color-matching systems. Emphasis is placed on maintaining artistic integrity through both advanced prepress technologies and improved communication betveen illustrators and print specialists.*

Актуальність теми адаптації авторської ілюстрації до умов офсетного друку зростає із поширенням ілюстрованих арт-видань, візуальних експериментів у друкованій продукції та збільшенням частки самобутніх графічних робіт у видавничих проєктах. На відміну від стандартного репродукування світлин чи інфографіки, авторська ілюстрація часто потребує особливо уважного підходу до її складних кольорів й фактур на додрукарському етапі. У зв'язку з цим, на перший план виходить завдання збереження художньої автентичности зображення в умовах технічної підготовки до поліграфічного відтворення, зокрема офсетним друком.

Аби забезпечити можливість масового відтворення зображень у поліграфічній продукції з широким спектром технічних і художніх характеристик, офсетний друк висуває низку специфічних вимог, зокрема у: колірному охопленні й точності передачі кольору, властивостях матеріалу носія, параметрах растрування, точності суміщення тощо. Відтак, сканування чи експорт ілюстрацій, переведення у необхідний колірний простір, корекція тону, кольору та інші кроки мають виконуватися із урахуванням цих чинників. Так, залучення у процес сучасних графічних редакторів, такі як, наприклад, Adobe Photoshop чи Affinity Photo, надає та розширює можливості ретельної підготовки, дозволяючи забезпечити відповідність ілюстрацій технологічним стандартам без істотних втрат авторської виразности.

На одному з найперших та найбазовіших етапах адаптації – переведення у кольорову модель CMYK – водночас із продовженням широкого використання ICC-профілю FOGRA39, сьогодні у поліграфічній практиці дедалі активніше впроваджуються новіші стандарти – FOGRA51 та FOGRA52. Вони орієнтовані, відповідно, на друк на крейдованому папері з вищим рівнем білизни та некрейдованому папері із підвищеною поглинальною здатністю. На відміну від FOGRA39, нові профілі краще моделюють приріст растрової точки, яскравість, контраст та ліпше підлаштовані під актуальні характеристики паперу, складу фарб і їхньої взаємодії з УФ-випромінюванням при роботі з новішим обладнанням, що підвищує передбачуваність результату в офсетному друці.

Суттєву роль в оптимізації підготовки до друку відіграє використання дистанційних систем софт-пруфінґу. Основна мета софт-пруфінґу аркушу – точно змоделювати на пристрої відображення того, як аркуш буде

надрукований в кінцевому підсумку [1]. Такі хмарні сервіси, як Smart Review та Remote Director дозволяють здійснювати перевірку зовнішнього вигляду зображення у симульованих умовах офсетного відтворення, з урахуванням конкретної машини, лінійности, типу паперу та кольорового профілю. Це дає змогу узгоджувати кольори, уникаючи багаторазового друку пробних відбитків.

Багато митців працюють у межах власної сталої палітри, що є важливою частиною їхнього творчого бренду. Для таких артистів стабільність вигляду кольорів, незалежно від типу носія, має вирішальне значення. Сьогодні для досягнення цієї мети використовуються цифрові системи узгодження кольору, зокрема Pantone Matching System, Toyo Color Finder, Spot Matching System тощо. Розвиток та поширення таких платформ, як GMG OpenColor, X-Rite PantoneLIVE, Heidelberg Color Toolbox, дозволили, в більшости, відійти від мануального підбору аналогів відтінків та вираховування пропорцій складових їхніх формул на користь більш автоматизованого добору відтінків у різних кольорових системах для певних зазначених параметрів друку.

Робота з багатоканальними режимами (Multichannel, CMYK + Spot) у сучасних програмних засобах також вдосконалюється: вони дозволяють зберігати й експортувати складні колірні комбінації без втрат, інтегрувати спеціальні (spot-) фарби без потреби у складному ручному налаштуванні, а також передбачати їхнє правильне виведення на друк за допомогою розширення PDF/X-5n. Автоматизація роботи зі spot-фарбами стала доступнішою завдяки інтеграції ширших цифрових бібліотек кольорів та механізмів автоматичної оптимізації накладання спеціальних кольорів у додрукарських процесах.

Поряд із технологічними вдосконаленнями, важливо враховувати й людський фактор адаптації арт-робіт до офсету. Попри високу ефективність модерного інструментарію, бар'єр розуміння між візуальними митцями та працівниками видавничо-поліграфічних підприємств залишається невирішеним викликом та може перешкоджати досягненню якомога якіснішого результату, який задовольнить естетичні очікування. Спілкування між ілюстраторами та друкарями часто ускладнюється тим, що вони не розмовляють однією мовою [2]. Розвиток навчальних ресурсів, які популярно пояснюють митцям базові принципи процесів багатоколірного офсетного друку, має значний потенціал у спрощенні цієї співпраці та підвищенні сатисфакції замовників та споживачів результатом. Вартим уваги є напрям створення та широкого розповсюдження таких друкованих та онлайн-матеріалів українською та іншими мовами.

Список літератури

1. Tuijn, C. (2008). Dependencies between soft proofing and prepress production. Electronic Imaging 2008. SPIE. https://doi.org/10.1117/12.771161.

2. Miller, W. (1995). An artist's guide to four-coloring printing: A prototype of a guide to educate artists about four-color offset printing [Master's thesis, Rochester Institute of Technology]. RIT Scholar Works. https://repository.rit.edu/theses/4870.